ДОРНОД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Дорнод аймгийн Хөлөнбуйр сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ДОА-2024/84/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Чойбалсан хот 2024 он	Дорнод аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, Тэргүүлэх аудитор: Б.Болортуул Утас: 7058-4203, Цахим хаяг: bolortuulb@audit.gov.mn Аудитын менежер: И.Сэмжидмаа Утас: 7058-4207, Цахим хаяг: semjidmaai@audit.gov.mn Ахлах аудитор: Д.Нармандах Утас: 70584207, Цахим хаяг: Narmandakhd@audit.gov.mn Аудитор: Б.Одхүү Утас: 7058-4207, Цахим хаяг:odkhuu@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1. Хараат бус аудиторын дүгнэлт... 3-4

2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл..5-9

3. Аудитын илрүүлэлт 10

4. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл...14

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ЖАГСААЛТ

АДБОУС	Аудитын дээд байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ДОА	Дорнод аймаг
НА	Нийцлийн аудит
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
СТА	Санхүүгийн тайлангийн аудит
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ДОРНОД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

7 дугаар баг, Хэрлэн сум, Дорнод аймаг, 21000
ЗДТГ-ын II байр, Утас/Факс: 7058-4203

2024.02.23 № 194

танай ____________-ны №______________-т

ХӨЛӨНБУЙР СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА Д.АЛИМАА ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Хөлөнбуйр сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Хөлөнбуйр сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Байгууллага үйл ажиллагаагаа тасралтгүй явуулахтай холбоотой тодорхой бус байдал үүсээгүй болно.

Аудитын гол асуудал

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор санхүүгийн сахилга батыг мөрдөж, ил тод байдлыг хангах, үр ашгийг нэмэгдүүлэх, үрэлгэн байдлыг хязгаарлах бодлогыг баримтлан ажилласан байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Хөлөнбуйр сумын Засаг даргын Тамгын газар нь 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 1 зорилго, 5 зорилтын хүрээнд 22 арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр тусгаж, гүйцэтгэлийн тайланг сумын Засаг дарга 90.0 хувиар дүгнэсэн байна.

011021077

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Б.БОЛОРТУУЛ

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**242,774,685.60**	**226,539,096.59**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	-	-
33	**АВЛАГА**	15,488,430.00	21,672,041.00
335	**Бусад авлага**	15,488,430.00	21,672,041.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	15,311,430.00	21,672,041.00
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	177,000.00	-
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	175,682,555.60	202,577,555.59
354	**Хангамжийн материал**	13,107,836.60	53,432,836.59
35410	Бичиг хэргийн материал	124,000.00	44,000.00
35420	Аж ахуйн материал	7,300,776.59	7,300,776.59
35440	Түлш, шатах тослох материал	0.01	0.00
35470	Бусад хангамжийн материал	5,683,060.00	46,088,060.00
35600	Мал амьтад	162,574,719.00	149,144,719.00
36	**НӨӨЦИЙН БАРАА**	51,603,700.00	2,289,500.00
36300	Тэжээлийн нөөц	51,603,700.00	2,289,500.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**3,302,398,118.29**	**3,275,959,474.06**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	3,302,398,118.29	3,275,959,474.06
392	**Биет хөрөнгө**	3,238,164,958.43	3,172,942,254.24
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	367,560,661.39	372,760,661.39
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(138,550,956.37)	(165,848,574.27)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	74,374,800.00	74,374,800.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(62,827,464.54)	(71,937,757.87)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	179,678,385.28	192,159,385.28
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(127,107,763.67)	(150,224,028.79)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	47,642,313.00	57,942,313.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(19,495,205.42)	(24,839,624.57)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	2,617,999,924.00	2,617,999,924.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(323,781,247.50)	(389,231,245.62)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	1,376,917,892.63	1,478,162,414.57
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(754,246,380.37)	(818,376,012.88)
393	**Биет бус хөрөнгө**	64,233,159.86	103,017,219.82
39301	Програм хангамж	4,322,200.00	4,322,200.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(2,355,040.14)	(3,103,980.18)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	62,266,000.00	101,799,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**3,545,172,803.89**	**3,502,498,570.66**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	-	-
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	-	-
413	**Өглөг**	-	-
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	-	-
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	-	-
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**3,545,172,803.89**	**3,502,498,570.66**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	3,545,172,803.89	3,502,498,570.66
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	733,797,873.75	773,330,873.75
51101	Өмч: - төрийн	733,797,873.75	773,330,873.75
51102	- хувийн		
51103	- хувьцаат		
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	2,668,928,925.30	2,586,721,692.07
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	3,108,182,341.16	2,668,928,925.30
51220	Тайлант үеийн үр дүн	(439,253,415.86)	(82,207,233.23)
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	142,446,004.84	142,446,004.84
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**3,545,172,803.89**	**3,502,498,570.66**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**713,008,123.00**	**771,721,750.94**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**164,065,127.00**	**153,296,521.94**
1200	**Нийтлэг татварын бус орлого**	164,065,127.00	153,296,521.94
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	164,065,127.00	153,296,521.94
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	466,000.00	600,000.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	127,494,127.00	123,494,521.94
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Материал	36,105,000.00	29,202,000.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**548,942,996.00**	**618,425,229.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	40,255,396.00	60,287,329.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	20,840,396.00	17,208,614.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	19,415,000.00	43,078,715.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	508,687,600.00	558,137,900.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	508,687,600.00	558,137,900.00
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**776,314,010.77**	**836,996,984.17**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**762,314,010.77**	**836,996,984.17**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	674,423,952.35	830,934,618.17
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	247,675,215.51	392,378,415.97
210101	Үндсэн цалин	186,954,026.90	257,381,166.79
210102	Нэмэгдэл	40,479,565.61	99,076,512.18
210104	Урамшуулал	14,158,123.00	35,920,737.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	6,083,500.00	-
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	30,473,620.72	48,806,813.42
210201	Тэтгэврийн даатгал	20,879,778.50	33,508,249.47
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,449,931.30	3,845,086.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,905,248.65	3,070,838.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	475,230.14	769,256.95
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,763,432.13	7,613,383.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	15,046,552.52	16,511,114.29
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,452,305.35	4,711,114.29
210302	Түлш, халаалт	9,594,247.17	11,800,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	34,926,459.30	26,987,821.50
210401	Бичиг хэрэг	3,775,410.00	3,600,680.00
210402	Тээвэр, шатахуун	19,813,375.30	17,219,087.50
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,008,028.00	4,178,194.00
210404	Ном, хэвлэл	33,300.00	-
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	-	440,700.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,206,346.00	1,549,160.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	6,090,000.00	-
2105	**Нормативт зардал**	464,000.00	1,133,200.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	464,000.00	1,133,200.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	9,243,100.00	21,627,302.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	280,000.00	-
210604	Урсгал засвар	8,963,100.00	21,627,302.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	3,620,000.00	5,664,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,620,000.00	5,664,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	13,665,070.00	1,974,395.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	10,964,000.00	-
210803	Даатгалын үйлчилгээ	244,470.00	181,620.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	339,600.00	459,228.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	99,000.00	121,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,957,200.00	1,029,523.00
210807	Газрын төлбөр	60,800.00	183,024.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	319,309,934.31	315,851,555.99
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	97,273,502.70	120,654,389.82

210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	222,036,431.61	195,197,166.17
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	87,890,058.42	6,062,366.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	33,555,600.00	-
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	3,874,400.00	-
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	29,681,200.00	-
2133	**Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	-	4,618,979.82
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	4,618,979.82
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	54,334,458.42	1,443,386.18
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	54,334,458.42	1,443,386.18
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**14,000,000.00**	-
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	14,000,000.00	-
223001	Бусад хөрөнгө	14,000,000.00	-
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**(63,305,887.77)**	**(65,275,233.23)**
225	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	410,392,197.43	16,932,000.00
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	16,535,248.38	-
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	393,856,949.05	16,932,000.00
4	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)**	410,392,197.43	16,932,000.00
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**(473,698,085.20)**	**(82,207,233.23)**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**549,021,896.00**	**634,513,659.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**466,000.00**	**600,000.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	466,000.00	600,000.00
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	466,000.00	600,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	466,000.00	600,000.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**548,555,896.00**	**633,913,659.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	39,868,296.00	75,775,759.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	20,840,396.00	32,520,044.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	19,027,900.00	43,255,715.00
131106	Төсвийн урамшуулал		
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	508,687,600.00	558,137,900.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт	508,687,600.00	558,137,900.00
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**535,021,896.00**	**634,513,659.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**535,021,896.00**	**634,513,659.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**437,566,877.58**	**606,779,252.00**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	247,675,215.51	392,378,415.97
210101	Үндсэн цалин	186,954,026.90	257,381,166.79
210102	Нэмэгдэл	40,479,565.61	99,076,512.18
210104	Урамшуулал	14,158,123.00	35,920,737.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	6,083,500.00	-
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	30,473,620.72	48,806,813.42
210201	Тэтгэврийн даатгал	20,879,778.50	33,508,249.47
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,449,931.30	3,845,086.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,905,248.65	3,070,838.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	475,230.14	769,256.95
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,763,432.13	7,613,383.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	14,352,305.35	16,511,114.29
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,452,305.35	4,711,114.29
210302	Түлш, халаалт	8,900,000.00	11,800,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	23,389,440.00	25,693,527.50
210401	Бичиг хэрэг	3,007,740.00	3,250,680.00

210402	Тээвэр, шатахуун	14,746,126.00	16,120,253.50
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,008,028.00	4,178,194.00
210404	Ном, хэвлэл	33,300.00	-
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	-	367,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,594,246.00	1,777,400.00
2105	**Нормативт зардал**	464,000.00	1,466,200.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	464,000.00	1,466,200.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	21,750,000.00	27,148,302.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	12,000,000.00	5,731,000.00
210604	Урсгал засвар	9,750,000.00	21,417,302.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	3,620,000.00	5,664,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,620,000.00	5,664,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	13,904,870.00	2,474,395.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	10,964,000.00	-
210803	Даатгалын үйлчилгээ	244,470.00	181,620.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	339,600.00	459,228.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	99,000.00	121,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	2,197,000.00	1,529,523.00
210807	Газрын төлбөр	60,800.00	183,024.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	81,937,426.00	86,636,483.82
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	81,937,426.00	86,636,483.82
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**97,455,018.42**	**27,734,407.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	33,555,600.00	-
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	3,874,400.00	-
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	29,681,200.00	-
2133	**Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	-	4,618,979.82
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	4,618,979.82
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас,**	63,899,418.42	1,443,386.18
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	63,899,418.42	1,443,386.18
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	-	21,672,041.00
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	21,672,041.00
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**14,000,000.00**	-
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
4	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (4)**	-	-
5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**14,000,000.00**	-
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**14,000,000.00**	-
223001	Бусад хөрөнгө	14,000,000.00	-
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**(14,000,000.00)**	-
	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
7	**САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ**	-	-
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	-	-
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**		
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**		

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	**2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	733,797,873.75	142,446,004.84	3,108,182,341.16	0.00	3,984,426,219.75
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
C03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**733,797,873.75**	**142,446,004.84**	**3,108,182,341.16**	**0.00**	3,984,426,219.75
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-473,698,085.20	0.00	-473,698,085.20
C08	**2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**733,797,873.75**	**142,446,004.84**	**2,634,484,255.96**	**0.00**	**3,510,728,134.55**
D01	**2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	**733,797,873.75**	**142,446,004.84**	**2,634,484,255.96**	**0.00**	**3,510,728,134.55**
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00	**0.00**
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**733,797,873.75**	**142,446,004.84**	**2,634,484,255.96**	**0.00**	**3,510,728,134.55**
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	39,533,000.00	0.00	0.00	0.00	39,533,000.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү					0.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-82,207,233.23	0.00	-82,207,233.23
D09	**2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**773,330,873.75**	**142,446,004.84**	**2,552,277,022.72**	**0.00**	**3,468,053,901.31**

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	558,737,900.00	552,675,534.00
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	558,737,900.00	552,675,534.00
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	558,737,900.00	552,675,534.00
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	388,872,900.00	384,503,865.97
210101	Үндсэн цалин	261,750,200.00	257,381,166.79
210102	Нэмэгдэл	99,076,500.00	99,076,512.18
210104	Урамшуулал	28,046,200.00	28,046,187.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	48,806,900.00	48,806,813.42
210201	Тэтгэврийн даатгал	33,508,300.00	33,508,249.47
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,845,100.00	3,845,086.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,070,800.00	3,070,838.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	769,300.00	769,256.95
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,613,400.00	7,613,383.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	16,540,600.00	16,511,114.29
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,740,600.00	4,711,114.29
210302	Түлш, халаалт	11,800,000.00	11,800,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	24,088,000.00	23,973,319.50
210401	Бичиг хэрэг	2,612,000.00	2,620,680.00
210402	Тээвэр, шатахуун	15,030,000.00	15,030,045.50
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,266,000.00	4,178,194.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	380,000.00	367,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,800,000.00	1,777,400.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	22,374,300.00	22,350,912.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	3,374,300.00	3,374,300.00
210604	Урсгал засвар	19,000,000.00	18,976,612.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	5,664,000.00	5,664,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	5,664,000.00	5,664,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	2,556,700.00	2,474,395.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	181,700.00	181,620.00

210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	539,400.00	459,228.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	121,000.00	121,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,529,600.00	1,529,523.00
210807	Газрын төлбөр	185,000.00	183,024.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	49,834,500.00	48,391,113.82
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	49,834,500.00	48,391,113.82
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	**558,737,900.00**	**552,675,534.00**
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**558,137,900.00**	**552,075,534.00**
122005	Орон нутгийн төсвөөс	416,146,600.00	410,084,234.00
	Оны эхний үлдэгдэлээс санхүүжих /орон нутаг/	141,991,300.00	141,991,300.00
120004	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	**600,000.00**	**600,000.00**
	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	600,000.00	600,000.00
61	**БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО**	1	1
62	**АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО**	26	23
620001	Удирдах ажилтан	7	7
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	12	9
620003	Үйлчлэх ажилтан	7	7

2.5.1 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
I	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**75,775,759.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**54,103,718.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	54,103,718.00
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	7,874,550.00
210104	Урамшуулал	7,874,550.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	1,720,208.00
210401	Бичиг хэрэг	630,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,090,208.00
2105	**Нормативт зардал**	1,466,200.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	1,466,200.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	4,797,390.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	2,356,700.00
210604	Урсгал засвар	2,440,690.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	38,245,370.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	38,245,370.00
2133	**Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**21,672,041.00**
213503	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	21,672,041.00
II	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**75,775,759.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**75,775,759.00**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	32,520,044.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	43,255,715.00

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 43,556.8 мянган төгрөгийн алдаа[1] илэрснээс аудитын явцад залруулах бичилт хийлгэсэн.

[1] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үгнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

Залруулсан алдаа:

1. Газрын нэгдсэн санд бүртгэлтэй Хөлөнбуйр сумын нутагт нийт 28,590.5 м.кв 41,145.0 мянган төгрөгийн 9 газар нь тайлан, бүртгэлд тусгагдаагүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.4 дахь "төсвийн жилийн явцад шинээр бий болсон аливаа орлого, эх үүсвэр, зээл, хандив, тусламж, тэдгээрээр санхүүжүүлсэн үйл ажиллагааны зарлага нь төсвийн бүрэлдэхүүн байх", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4 дэх "Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ", 14.4.2-д бүх хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт, авлага" гэж заасантай нийцэхгүй, санхүүгийн тайлангийн иж бүрэн байх гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

2. Сумын Засаг даргын 2018.10.23-ны өдрийн А/80 дугаар захирамжаар Цагдаагийн байгууллагын бүртгэлд шилжсэн 1,612.0 мянган төгрөгийн 806 м.кв газрыг ЗДТГ-ын тайлан бүртгэлээс хасаагүй байна.

3. Санхүүгийн тайланд 799.8 мянган төгрөгөөр зардал бууруулж бичсэн байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15.2 дахь "Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна", Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар батлагдсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ыг мөрдөж ажиллаагүй байна.

Аудитаар илэрсэн 61,531.6 мянган төгрөгийн зөрчил[2]-д албан шаардлага хүргүүллээ.

3.1 Албан шаардлага

1. Үндсэн хөрөнгийн данс бүртгэлд 1974-1999 онд ашиглалтад орсон элэгдлийн хэмжээ ашиглалтын хугацаагаараа балансын үнээ бүрэн нөхсөн ашиглалтгүй байгаа дизелийн станц, цис сүлжээ, дулааны сүлжээ зэрэг нийт 55.8 сая төгрөгийн хөрөнгийг дахин үнэлгээ хийх, ашиглалтгүй хөрөнгийг бүртгэлээс хасах ажлыг зохион байгуулаагүй, эрх бүхий байгууллагад хандаагүй байна. Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 4 дэх "төрийн өмчит эрдэм шинжилгээний байгууллага, их, дээд сургууль дэргэдээ бие даасан гарааны компани байгуулахаас бусад тохиолдолд үндсэн хөрөнгөд хамаарах эд хөрөнгө олж авах, захиалах, данснаас хасаж шилжүүлэх, устгах саналаа төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад тавьж, энэ хуулиар тогтоосон журмын дагуу зөвшөөрөл авах", ТӨБЗГ-ын 2019 оны 271 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журам"-ын 7.2 дахь "Эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр акталж, данснаас хасахаар шийдвэрлэж, зөвшөөрөл авсан боловч ашиглалтын шаардлага хангаж байгаа, дахин ашиглах боломжтой хөрөнгийн үнийг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай зөвшилцөн тогтоож, дахин данс бүртгэлд тусгана" гэсэн заалтуудыг хэрэгжүүлээгүй, нийцсэн бөгөөд зохистой байх гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

2. Тайлант хугацаанд авсан 5.7 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмжийг tender.gov.mn сайтын цахим дэлгүүрээс худалдан аваагүй байна. Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4 дэх "Цахим дэлгүүрт байршсан бараа, үйлчилгээг бусад этгээдээс худалдан авахыг хориглоно" гэсэн заалтуудыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

---

[2] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үнэмэс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Газрын нэгдсэн санд бүртгэлтэй Хөлөнбуйр сумын нутагт нийт 28,590.5 м.кв 41,145.0 мянган төгрөгийн 9 газар нь тайлан, бүртгэлд тусгагдаагүй байна.	1	41,145.0	1	41,145.0			1	41,145.0				
Сумын Засаг даргын 2018.10.23-ны өдрийн А/80 дугаар захирамжаар Цагдаагийн байгууллагын бүртгэлд шилжсэн 806 м.кв газрыг ЗДТГ-ын тайлан бүртгэлээс хасаагүй байна.	1	1,612.0			1	1,612.0	1	1,612.0				
Санхүүгийн тайланд 799.8 мянган төгрөгөөр зардал бууруулж бичсэн	1	799.8			1	799.8	1	799.8				
	3	43,556.8	1	41,145.0	2	2,411.8	3	43,556.8				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үнэмэс											
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Хувь хүн өөрийгөө хөгжүүлэхтэй холбоотой сургалтын	1	80.0	1	80.0								

зардалд төсвөөс хөрөнгө зарцуулсан байна.												
2023 оны эхний хагас жилд хийгдсэн 4.0 сая төгрөгийн дотуур байрны халаалтын тогоог хөрөнгийн бүртгэлд тусгаагүй байна.	1	4,000.0			1	4,000.0						
Үндсэн хөрөнгийн данс бүртгэлд 2014 онд ашиглалтад орсон элэгдлийн хэмжээ ашиглалтын хугацаагаараа балансын үнээ бүрэн нөхсөн ашиглалтгүй байгаа нийт 103.4 сая төгрөгийн модон гүүр болон 1 ширхэг мотоцикл, 4.7 сая төгрөгөөр дахин үнэлэгдсэн ч элэгдлийн хугацаанаасаа өмнө ашиглалтаас бүрэн гарсан сауныг данс бүртгэлээс хасах, дахин үнэлж засварын материал болон сэлбэг хэрэгслээр ашиглах зэрэг саналаа эрх бүхий байгууллагад тавьж, шийдвэр гаргуулаагүй байна.	1	108,256.4					1	108,256.4				
Үндсэн хөрөнгийн данс бүртгэлд 1974-1999 онд ашиглалтад орсон элэгдлийн хэмжээ ашиглалтын хугацаагаараа балансын үнээ бүрэн нөхсөн ашиглалтгүй байгаа дизелийн станц, цис сүлжээ, дулааны сүлжээ зэрэг	1	55,800.6			1	55,800.6						

нийт 55.8 сая төгрөгийн хөрөнгийг дахин үнэлгээ хийх, ашиглалтгүй хөрөнгийг бүртгэлээс хасах ажлыг зохион байгуулаагүй, эрх бүхий байгууллагад хандаагүй байна.												
Тайлант хугацаанд авсан 5.7 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмжийг tender.gov.mn сайтын цахим дэлгүүрээс худалдан аваагүй байна.	1	5,731.0			1	5,731.0						
Дүн	5	173,868.0	1	80.0	3	65,531.6	1	108,256.4				